

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 7 lutego 2024 r.

Pozycja 17

POSTANOWIENIE

z dnia 15 listopada 2023 r.

Sygn. akt Ts 75/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski – przewodniczący
Michał Warciński – sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 14 grudnia 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.I.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 marca 2022 r. (data nadania) A.I. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, zakwestionował zgodność art. 135 ust. 1 pkt 1a lit. a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, ze zm.) w związku z art. 102 ust. 1 pkt 4 i art. 102 ust. 1c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2015 r. poz. 155, ze zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 541) oraz art. 137 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o ruchu drogowym w zakresie, w jakim:

– „pozbawi[a] prawa do sądu przy jednoczesnej konstrukcji modelu jednoosobowego wymiaru sprawiedliwości stosowania sankcji prawno-karnej przez władzę inną niż sądowa oraz pozbawi[a] prawa do obrony i wyklucz[a] stosowani[e] zasady domniemania niewinności, a także pozbawi[a] możliwości następczej kontroli przez sąd bezprawności zatrzymania prawa jazdy, nawet w sytuacjach oczywistych, gdzie mimo wykazania, że w miejscu przekroczenia prędkości nie mógł być legalnie posadowiony znak terenu zabudowanego, sądy administracyjne są «związane informacją z policji» nawet jeśli informacja nie uwzględnia błędu pomiarowego oraz dotyczy miejsca, które zgodnie z prawem nie może być oznakowane znakiem teren zabudowany”, z art. 42 ust. 2 i 3 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;

– „pozbawia się czasowo uprawnień do kierowania pojazdami, które mają oczywisty element majątkowy bez dostatecznych podstaw do czasowego pozbawienia prawa majątkowego, więc ze złamaniem klauzuli limitacyjnej dopuszczającej ograniczenie praw majątkowych, a argumentację w tym zakresie Sądy Administracyjne przemilczały”, z art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji w związku z art. 1 ust. 1 zdanie 1 oraz art. 1 zdanie 2 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. oraz Protokołu nr 4 sporządzonego w Strasburgu dnia 16 września 1963 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175/1);

– „dopuszcza stosowanie wobec tej samej osoby fizycznej, za ten sam czyn, sankcji administracyjnej w postaci zatrzymania prawa jazdy i odpowiedzialności prawnokarnej za wykroczenie”, z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonego dnia 22 listopada 1984 r. w Strasburgu (Dz. U. z 2003 r. Nr 42, poz. 364) w związku z art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167) oraz art. 31 i art. 32 Konstytucji.

Dodatkowo skarżący wskazuje na niezgodność wymienionych powyżej zaskarżonych przepisów z art. 42 ust. 2 i 3 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 31 oraz art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji w związku z art. 1 ust. 1 zdanie 1 oraz art. 1 zdanie 2 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 2 oraz w związku z art. 31 w związku z art. 32 oraz z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, jak też z art. 2, art. 31 i art. 32 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 14 grudnia 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 31 grudnia 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 i 2 u.o.t.p.TK, odmówił nadania dalszego biegu wniesionej skardze konstytucyjnej. Trybunał stwierdził, że skarżący, mimo prawidłowego wezwania, nie usunął braków formalnych skargi.

3. W piśmie z 9 stycznia 2023 r. (data nadania) skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia:

– „art. 53 ust. 2 pkt 1 otk w zw. z art. 126 § 3 k.p.c. oraz w zw. z art. 140 § 1 i 2 kpc w zw. z art. 36 otk, w zw. z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji w zw. z art. 6 ust. 1 EKPCz gdzie ustawa otk mówi o wyroku, a nie odpisie wyroku, więc nie ma obowiązku go poświadczać – strona otrzymuje odpis i jego może poświadczać, a art. 140 § 2 kpc wprost przewiduje, że nie ma odpisów orzeczeń zawartych w systemach informatycznych, a orzeczenia te są w Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych i możliwa jest weryfikacja istnienia i treści orzeczenia w tym systemie, więc nie ma poświadczeń tego typu dokumentów, a Trybunał nie ma żadnej wątpliwości co do treści całego wyroku WSA i NSA, bowiem ich treść jest w bazie i wynika ze złożonego dokumentu do skargi;

– art. 53 ust. 2 pkt 1 otk w zw. z art. 129 § 2 kpc oraz art. 129 § 3 kpc w zw. z art. 36 otk w zw. z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji, w zw. z art. 6 EKPCz, bowiem art. 129 § 2 kpc nie wymaga poświadczenia na odpisie dokumentu, więc można wykreować odpis dokumentu poprzez oświadczenie woli «poświadczam» złożone w innym dokumencie, a art. 129 § 3 kpc określa wyłącznie dodatkowy skutek, że złożenie takiego oświadczenia na danym dokumencie tworzy z niego dokument urzędowy, a taki nie jest wymagany przez, otk,

wystarczy zwykłe poświadczenie (zwłaszcza wobec orzeczeń będących w bazie, co stanowi całkowitą zbędność, żeby poświadczać Wyroki dostępne w publicznej bazie);

– art 130 § 1 i 3 kpc w zw. z art.36 otk w zw. z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji w zw. z art. 6 ust. 1 EKPCz poprzez przyjęcie, iż: a) niepowtórzone żądanie uzupełnienia braku jest wiążące, w sytuacji gdy strona uzupełniła brak tak jak go zrozumiała, tzn. w zakresie gdzie TK wniósł o uzupełnienie argumentacji ze s. 6 skargi z odnosząc się do 3 akapitu pkt. I na tej stronie, w sytuacji gdy dopiero w Postanowieniu można odczytać, że Trybunałowi chodziło o akapit 1 pkt I, więc zgodnie z art. 130 § 1 i 3 kpc Trybunał powinien ponownie wnieść o uzupełnienie braków zwłaszcza, że strona wyraźnie wskazała, że nie rozumie wezwania do uzupełnienia braku i starała się zrozumieć i uzupełnić brak zgodnie z wolą Trybunału i uzupełniła brak zgodnie z akapitem 3 pkt. I skargi, zwłaszcza, że strona wniosła o połączenie dwóch spraw ze skargi przed TK, gdzie dotyczą one tożsamego problemu normatywnego «50+», gdzie pełnomocnikiem jest ten sam adwokat, b) dopiero w Postanowieniu TK wskazał normy z jakich wyinterpretowuje błędnie konieczność poświadczenia za zgodność orzeczenia, więc mimo wskazań strony o wskazanie podstawy prawnej poświadczenia za zgodność, podstawa pojawiła się dopiero w Postanowieniu, choć przy takiej prośbie strony niearbitralna władza sądowa trybunalska, czy jakakolwiek inna wskazuje normę, aby można było zająć w tym przedmiocie stanowisko”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Zasadniczą podstawą odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej było nieusunięcie jej braków formalnych.

2.1. Za niezasadny należy uznać postawiony w zażaleniu zarzut, jakoby skarżący nie miał obowiązku usuwania braku formalnego skargi poprzez złożenie odpisów lub poświadczonych za zgodność kopii zapadłych w sprawie wyroków. Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.c.) ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, zaś art. 129 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) stanowi, że strona powołująca się w piśmie na dokument obowiązująca jest na żądanie przeciwnika złożyć oryginał dokumentu w sądzie jeszcze przed rozprawą. Mając na uwadze sformalizowany charakter postępowania przed Trybunałem przyjęć należy, że skarżący ma obowiązek złożyć oryginał dokumentu, jego odpis lub prawidłowo poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię na wezwanie Trybunału. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem tylko taka kopia ma charakter dokumentu urzędowego, mającego moc dowodową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2009 r., sygn. akt II CSK 71/09, LEX nr 584201).

Szczegółowy opis prawidłowego sporządzania poświadczonych za zgodność kopii dokumentów znajduje się w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1799), z której można wywieść obowiązek poświadczenia dokumentów na każdej stronie, stosując analogię z wymogami dotyczącymi wypisów wielostronicowych aktów notarialnych. W orzecznictwie przyjmuje się, że „gdy radca prawny poświadcza odpis

dokumentu mający więcej niż jedną stronę, powinien dokonać poświadczenia na każdej stronie, umieszczając na każdej klauzulę legalizacyjną, albo złączyć i ponumerować wszystkie strony tak by stanowiły jedną całość i dokonać uwierzytelnienia całości, po uprzednim parafowaniu każdej ze stron” (por. wyrok Sądu Rejonowego w Opolu z 20 września 2018 r., sygn. akt IX C 1149/18, LEX nr 2716813). W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z § 14 ust. 3 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 lipca 2021 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury (Dz. Urz. MS z 2021 r. poz. 170) taki sam rygor obejmuje pracowników sekretariatów.

W złożonych pismach skarżący zawarł jednozdaniowe oświadczenie, że nadesłane skany wyroków I i II instancji są tożsame z otrzymanymi przez stronę oryginałami. Zatem nie dość, że umieszczał on „poświadczenia” w treści skargi zamiast w przesłanych kopiach, to jeszcze jednym oświadczeniem „poświadczał” kilka dokumentów. Taka interpretacja obowiązujących przepisów stoi w sprzeczności z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, zgodnie z którym „klauzula legalizacyjna musi znajdować się na dokumencie, którego dotyczy. Zamieszczenie jej na jednym ze składanych dokumentów z adnotacją, że uwierzytelnienie dotyczy pozostałych z nich, nie może (...) zostać uznane za prawidłowe. Istotą poświadczenia jest przecież potwierdzenie przez radcę prawnego, że istnieje dokument o treści identycznej z odpisem, a dowodem tego jest wyłącznie klauzula legalizacyjna umieszczona na uwierzytelnianym odpisie. Umieszczenie jej na odpisie innego dokumentu takiej funkcji nie mogłoby spełnić” (zob. postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z 19 kwietnia 2013 r., sygn. akt VIII Cz 73/13, LEX nr 1894245; wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z 6 maja 2011 r., sygn. akt KIO 869/11, LEX nr 821641). Tylko poświadczenie na danej kopii daje pewność, że jest ona tożsama z oryginałem, a co równie ważne – jednym oświadczeniem można poświadczyć za zgodność jeden dokument.

Skarżący podniósł ponadto, że złożone orzeczenia znajdują się w systemie teleinformatycznym, więc Trybunał nie powinien mieć wątpliwości co do treści wydanych w jego sprawie wyroków. Trybunał Konstytucyjny nie posiada jednak dostępu do baz informatycznych sądów znajdujących się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, ponadto uzyskanie kopii z takiego systemu nie spełnia warunków formalnych skargi wskazanych w art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK, zatem poświadczenie składanych przez stronę kopii zapadłych orzeczeń jest konieczne.

Podkreślić należy, że skarżący, mimo dwukrotnego wezwania do poświadczenia za zgodność nadesłanych kopii orzeczeń – zarówno zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2022 r. (doręczonym 19 czerwca 2022 r.), jak i zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 22 września 2022 r. (doręczonym 11 października 2022 r.), w których został pouczony o konsekwencjach ich niewykonania – odmówił zrealizowania ciążących na nim obowiązków. Mając to na uwadze za prawidłowe należy uznać zawarte w zaskarżonym postanowieniu ustalenie Trybunału, że skarżący nie usunął braku formalnego skargi konstytucyjnej w zakresie poświadczenia za zgodność z oryginałem kopii zapadłych w sprawie wyroków.

2.2. Odnośnie do drugiej kwestii, dotyczącej wskazania wszystkich argumentów na poparcie podniesionych zarzutów, Trybunał zaznacza, że zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna ma zawierać uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem. Trybunał może nadać dalszy bieg skardze dopiero po ustaleniu, że spełnia ona wszystkie wymagania przewidziane w ustawie. Jeśli po przeprowadzonej wstępnej kontroli skargi Trybunał uzna, że nadaje jej dalszy bieg, może połączyć sprawy do łącznego rozpoznania.

Na marginesie wskazać należy, że nawet przy uznaniu, że skarżący wykonał wezwanie sędziego Trybunału w taki sposób, w jaki je zrozumiał działając w dobrej wierze, to w żaden sposób nie wpłynie to na wzruszenie zaskarżonego postanowienia, ponieważ świadomie odmówił wykonania wezwania Trybunału do usunięcia braków formalnych skargi w pozostałej części, a zatem nie dostarczył argumentów podważających wszystkie przesłanki odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny podtrzymał stanowisko zawarte w postanowieniu z 14 grudnia 2022 r.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.